Arkivsaknr:	2015/1638
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Helge D. Akerhaugen

Saksgang	**Møtedato**
Formannskapet	03.05.2016
Kommunestyret	19.05.2016

Kommunereformen, Rådmannens vurdering av 0-alternativet - tilleggssak

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Rådmannens utredning av 0-alternativet tas til etterretning.

2. 0-alternativet vurderes opp mot intensjonsgrunnlaget og senere intensjonsavtale med Bodø kommune før Gildeskål kommune gjør sitt endelige retningsvalg i kommunestyremøtet den 23. juni 2016

Behandling i Formannskapet - 03.05.2016:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak:

1. Rådmannens utredning av 0-alternativet tas til etterretning.

2. 0-alternativet vurderes opp mot intensjonsgrunnlaget og senere intensjonsavtale med Bodø kommune før Gildeskål kommune gjør sitt endelige retningsvalg i kommunestyremøtet den 23. juni 2016

Behandling i Kommunestyret - 19.05.2016:

Representanten Silje Nordgård fremmet følgende forslag på vegne av Ap/Frp:

Rådmannens vurdering av 0-alternativet tas til orientering.

Forslaget til Nordgård ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Rådmannens vurdering av 0-alternativet tas til orientering.

Vedlegg

1 Kommunereformen, Rådmannens vurdering av 0-alternativet

Bakgrunn for saken:
I forbindelse med kommunereformen er det stilt krav til kommunene om hvilke aktiviteter som skal gjennomføres innen 1.juli 2016. En av disse aktivitetene er at rådmannen skal gjøre en egenvurdering av kommunens evne til å stå alene i fremtiden. Denne utredningen er kalt 0-alternativet. Rådmannen i Gildeskål har gjennom arbeidet med kommunereformen flere ganger lagt frem flere saker og holdt kommunestyret orientert om arbeid og utvikling. Relevant for dette saksfremlegget er sak 69/15. I den saken varslet rådmannen at 0-alternativet ville bli lagt frem til politisk behandling i januar/februar 2016 i tråd med fremdriftsplanen i kommunereformarbeidet.

Rådmannen utredet 0-alternativet og la dette frem for politisk behandling i februar 2016 med slik innstilling.

1. *Rådmannens utredning av 0-alternativet tas til etterretning.*
2. *0-alternativet vurderes opp mot intensjonsgrunnlaget og senere intensjonsavtale med Bodø kommune før Gildeskål kommune gjør sitt endelige retningsvalg i kommunestyremøtet den 23. juni 2016*

Saken ble behandlet i administrasjonsutvalget den 16. februar og i formannskapet den 16. februar. Vedtakene i disse to utvalgene var i tråd med innstillingen og enstemmige.

Da saken kom til kommunestyret i sak nr 2/16 ble følgende vedtak fattet:

Representant Silje Nordgård, Ap, fremmet følgende forslag til vedtak:
Saken sendes tilbake til ett utvidet formannskap til endelig avgjørelse.
Det utarbeides ett dokument til på 0-alternativ for Gildeskål, hvor følgende legges til grunn: - SSBs befolkningsutvikling medium - Dagens tjenestestruktur opprettholdes

Avstemming: Formannskapets innstilling: 0 stemmer Forslag fra Nordgård: 17 stemmer

Denne saken redegjør for hvordan de to spørsmålene som følger av kommunestyrets vedtak i sak 2/16 den 1. mars 2016 påvirker rådmannens konklusjoner i utredningen om 0-alternativet.

Vurdering:

Vedtaket tar opp to forhold:

Befolkningsprognose

Dagens tjenestestruktur skal opprettholdes

I det følgende blir disse to forholdene drøftet.

Befolkningsprognose:

Befolkningsutviklingen er beskrevet i kapittelet om økonomisk soliditet (kap 5 s 14 og 15). Det er ikke gjort noen egen vurderinger av befolkningsutviklingen for 0-alternativet. Befolkningsprognosen i 0-alternativet er den samme som i kommunens økonomiplan, vedtatt av kommunestyret 10. desember 2015. Dette står også tydelig i rådmannens 0-alternativ på s 15 «*Prognoser på befolkningsutvikling, næringsutvikling og øvrige mål i økonomiplan 2016-2019 er i samsvar med kommunens kommuneplan, samfunnsdel og arealdel for perioden 2016-2027.*»

Kap 5 bygger i det alt vesentlige på kommunens økonomiplan. Der fremgår det at kommunen har en økonomi til å klare seg alene også hensyntatt de varslede endringer i nytt inntektssystem.

I økonomiplanen har rådmannen lagt til grunn SSBs prognose for høy folketallsutvikling. Dette er gjort fordi med høy folketallsutvikling skal kommune ha 2044 innbyggere per 2018 og kommunen har per 01.01.2016 2043 innbyggere. Kommunen ligger i 2016 dermed likt med SSBs prognose for 2018, to år før.

Tabell endret innbyggertall fra høy prognose til medium prognose:

År	2016	2017	2018	2019
Endring folketall	-10 personer	-19 personer	-22 personer	-36 personer

Fra debatten i kommunestyret ble det også reist kritikk mot rådmannens økning i befolkningen som følge av næringsetableringer i Sundsfjorden. Denne kritikken ble ikke gjentatt i vedtaket, men for fullstendighetens skyld velger rådmannen å forklare dette punktet også.

I økonomiplanen er det også lagt til grunn endringer i befolkningen som følge av egen lokal kunnskap (økonomiplanen kap 4.2 s 9). Gjennom selskapet Salten Havbrukspark AS (SHP) har kommunen lagt ned mye arbeid og penger for å få til næringsutvikling i Sundsfjorden. Kommunen har blitt orientert av SHP om forventet utvikling i næringsetableringer og mulige arbeidsplasser. Våren og høsten 2015 ble kommunen orientert om planer og forventet

utvikling. Disse opplysningene ble brukt som grunnlag for budsjettet og økonomiplanen. Kommunen har derfor i investeringsbudsjettet (2016-2019) budsjettert med totalt 17,6 MNOK i investeringer i tråd med planene SHP har orientert kommunen om.

Kommunen ble orientert om at det kunne ventes etableringer som ville gi 60 nye arbeidsplasser. I tråd med kommunens samfunnsplan skal dette da gi ca. 180 innbyggere. Rådmannen justerte dette anslaget i budsjettet ned til 150 innbyggere som igjen tilsvarer 50 arbeidsplasser. Slike anslag er usikre og det var avgjørende for rådmannen å ikke foreslå økninger i driftsbudsjettet eller andre investeringer som følge av denne befolkningsveksten. Vekst i befolkningen medfører økte inntekter, men også økte utgifter til blant annet skole og barnehage. I rådmannens forslag til økonomiplan ble derfor denne veksten kanalisert til Nygård. På Nygård er det ledig kapasitet i skole og barnehage i tillegg til at det finnes et stort antall ledige boligtomter og areal regulert til boligformål. I økonomiplanen er det derfor budsjettert med vekst i innbyggere, som medfører økte inntekter. Det er samtidig ikke budsjettert med økte utgifter fordi det er ledig kapasitet den første perioden. Dersom innbyggerveksten kommer får kommunen nye inntekter til å ta nye utgifter. I økonomiplanen er dette forskjøvet slik at inntektene kommer årene før det tas inn nye utgifter. Dette er en realistisk budsjettering. Dersom inntektene kommer er det penger til å finansiere nye utgifter. Dersom inntektene ikke kommer blir det heller ingen utgifter.

For konklusjonen i 0-alternativet betyr denne lokalt vurderte innbyggerveksten, som følge av næringsetableringer i Sundsfjorden, ingen ting.

Kommunen er svært aktiv i sin næringsutvikling og satser ikke ensidig på etableringer i Sundsfjorden. Det arbeides løpende med å få til etableringer andre steder i kommunen. I dette arbeidet er det også lagt til grunn at slike etableringer skjer på de områdene i kommunen der det er nærhet til skoler og barnehager med kapasitet. Kommunen legger fortsatt til grunn at inntektene skal komme før nye utgifter blir budsjettert.

Befolkningen og sammensetning i befolkningen er det viktigste grunnlaget i inntektssystemet og påvirker hvor mye kommunen får i overføringer fra staten og beregninger av skatteinntektene.

Tabellen nedenfor viser endringen i overføringen fra inntektssystemet dersom SSBs middels prognose for befolkningsutvikling legges til grunn for overføringene.

Tabell endring inntektssystemet:

År	2016	2017	2018	2019
Endring inntektssystemet	0,-	-2 200 000	- 2 100 000	- 3 600 000

Ikke overraskende gir dette lavere inntekter. I økonomiplanen kap 10.2 s 36 vises utviklingen i netto driftsresultat i hele planperioden. Det fremgår av beløpene over at de ikke er store nok til at det påvirker konklusjonen i 0-alternativet.

I rådmannens utredning av 0-alternativet er det ikke gjort nye beregninger hverken av befolkningsutvikling eller økonomiske forhold, med ett unntak. Endringene i inntektssystemet var ikke kjent da budsjettet for 2016 og økonomiplan 2016-2019 ble behandlet 10. desember 2015. Derfor er dette forholdet spesielt vurdert i 0-alternativet. Det fremgår av drøftingen her (kap 5 s 14) at dette ikke har betydning for konklusjonen.

Rådmannen vil spesielt påpeke at i 0-alternativet er alle økonomiske beregninger, inkludert befolkningsprognose, hentet fra kommunens økonomiplan som igjen bygger på målene i

kommunens samfunnsplan. Økonomiplanen og budsjettet for 2016 ble enstemmig vedtatt av kommunestyret den 10.desember 2015.

Dagens tjenestestruktur:

Rådmannens 0-alternativ bygger på dagens tjenestestruktur. 0-alternativet forutsetter ikke at tjenestestrukturen skal endres. I utredningen går det frem at dagens tjenestestruktur er politisk vedtatt, men at det politisk kan vedtas en annen tjenestestruktur dersom man ønsker å bedre kommunens økonomi. I tillegg sier utredningen at det ikke vil være en krevende forprosess for å endre tjenestestrukturen, fordi dette allerede er utredet og det kreves kun et vedtak for å starte gjennomføringen.

Rådmannen har pekt på denne politiske muligheten særlig to steder i utredningen. I kapittelet om effektiv tjenesteproduksjon (kap 4 s 12) drøfter rådmannen stordriftsfordeler ved en kommunesammenslåing. Her peker rådmannen på at Gildeskål selv kan oppnå en slik stordriftsfordel, dog i mindre skala, ved å gjennomføre strukturendringer selv. Rådmannen mener med dette at det faktisk ligger en trygghet eller potensiale, i den strukturen man har i dag og at dette potensiale kan tas ut dersom det er politisk vilje til det.

Det andre stedet det er pekt på kommunens struktur er i kapittelet om økonomisk soliditet (kap 5 s 15) Argumentasjonen her er også knyttet til den trygghet eller potensiale som ligger i dagens struktur og at man har en ubenyttet mulighet for å bedre økonomien dersom politikken ønsker å gjøre andre prioriteringer enn de som ligger i dagens struktur.

Rådmannens 0-alternativ bygger på at dagens tjenestestruktur fortsetter inn i fremtiden. Samtidig peker rådmannen på at det finnes et potensiale for å bedre økonomien ved å endre strukturen. Dette gjør at rådmannens konklusjon står på enda tryggere grunn enn den ville gjort om dette potensialet ikke fantes.

Konklusjon:

Det er redegjort for hvordan befolkningsutviklingen er behandlet i 0-alternativet. Konklusjonen er at alle data og øvrig informasjon om dette er hentet direkte og i realiteten er sitat fra kommunens vedtatte økonomiplan. Økonomiplanen ble enstemmig vedtatt av kommunestyret den 10. desember 2015. Det er videre redegjort for at dersom SSBs medium prognose for befolkningsutvikling blir lagt til grunn, isteden for høy prognose, vil dette ikke påvirke rådmannens konklusjon i 0-alternativet.

Det er redegjort for hvordan kommunens tjenestestruktur er behandlet og omtalt i rådmannens utredning av 0-alternativet. Konklusjonen i Rådmannens 0-alternativ legger til grunn at dagens tjenestestruktur opprettholdes. Flere steder i 0-alternativet er det pekt på det potensialet som ligger i å endre tjenestestrukturen og at dette oppfattes som en sikkerhet og dermed styrker konklusjonen om at kommune kan stå alene.